2. Caracterizarea ei naţională

A doua nedumerire: Poate fi caracterizată existenţa din punct de vedere naţional? Cred că da.

Nu încape îndoială că existenţa e o însuşire generală a lucrurilor. Nu e însă mai puţin adevărat că felul în care este înţeleasă această însuşire atârnă de cel care cugetă. Diversitatea de păreri pe care o arată câmpul istoriei filosofiei în această chestiune justifică perfect pe acei care vorbesc, cum am văzut, de concepţii particulare despre existenţă, atârnând de subiectul cunoscător. Concepţia lui Kant sau a lui Nietzsche, de pildă.

Dificultatea apare însă, în acest punct, din partea celor ce contestă existenţa naţiunilor ca subiecte gânditoare. Nu vom întreprinde aci să demonstrăm în ce măsură naţiunea e o persoană capabilă să servească drept suport unei gândiri proprii. E suficient să constatăm că se poate vorbi, şi se vorbeşte mereu în filosofie, de concepţia despre existenţă a cutării şcoli, sau a cutării mişcări filosofice, definite de obicei prin referire la o provincie, un oraş sau o cetate: şcoala din Elea, cele din Megara, de la Marburg ori de la Cambridge. Există, deci, cazuri concrete în care se atribuie unei